

Sammanträdesdatum

Kommunstyrelsens arbetsutskott

2023-09-18

§ 70

KS/2023:101 – 000

Remissyttrande över SOU 2023:25 "Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd"**Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar**

att anta förslaget till remissyttrande över SOU 2023:25 "Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd", och översända det till Regeringskansliet/justitiedepartementet.

Bakgrund

Flens kommun har erbjudits att senast den 20 september 2023 lämna remissyttrande över den statliga utredningen "Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd", SOU 2023:25.

Utredningen föreslår bland annat att:

- krav på kunskaper i det svenska språket och om det svenska samhället ska ställas för att kunna beviljas permanent uppehållstillstånd – och att:
 - kunskapskravet ska omfatta den som har fyllt 18 år men som inte har rätt att uppbära inkomstgrundad ålderspension, garantipension eller äldreförsörjningsstöd enligt socialförsäkringsbalken,
 - undantag bland annat ska göras för kvotflyktingar och, efter prövning, för personer med vissa funktionsnedsättningar i situationer när utlänningen inte har möjlighet att uppfylla kravet,
 - två kunskapsprov ska användas för att visa att kunskapskraven är uppfyllda – ett prov för svenska språket och ett för kunskaper om det svenska samhället. Båda proven ska konstrueras och genomföras digitalt,
 - nivån på kunskap i svenska språket ska motsvara nivå A2 enligt den gemensamma europeiska referensramen för språk: lärande, undervisning och bedömning (GERS);

Sammanträdesdatum

Kommunstyrelsens arbetsutskott

2023-09-18

- Migrationsverket ska ha ansvar för bedömningen av om kunskapskraven är uppfyllda;
- Universitets- och högskolerådet ska ha ansvar för dels för kunskapsproven, dels för samordning av myndigheternas arbete;
- Trafikverket ska ha ansvar för genomförandet av de digitala kunskapsproven, och att;
- De ökade kostnader som förutses för kommuner kopplat till ökad efterfrågan på SFI- och samhällskunskapsutbildning, ska finansieras genom ökade anslag.

Kommunledningsförvaltningen bedömer att utredningens förslag ligger väl i linje med utredningsdirektivet, dvs att regeringens önskemål följs. Innehållet i förslagen berör, utöver de individer som blir direkt berörda, i första hand statliga myndigheter. Kommuners uppdrag och ansvar är inte i fokus. Icke desto mindre ser kommunledningsförvaltningen att utredningsförslagen kan ha indirekt påverkan på kommunala verksamheter och för förutsättningarna för en relativt stor andel av kommunens befolkning. Därför lämnar förvaltningen ett förslag till yttrande där några mer övergripande aspekter lyfts. I förslaget till yttrande kommenteras inte förslagen i detalj.

Yttrande

Flens kommun bedömer att utredningen "*Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd*" har följt utredningsdirektivet och lämnat den typ av förslag som regeringen efterfrågat. Kommunernas ansvar och uppdrag står inte i fokus för utredningens inriktning eller förslag. Därför avstår Flens kommun från att kommentera betänkandet mer detaljerat, även om en del av utredningens förslag sannolikt kommer att få effekter på kommunala verksamheter – särskilt inom svenska för invandrare (SFI), kommunal vuxenutbildning och troligen även kopplat till kommuners arbetsmarknadsrelaterade verksamhet och ansvaret för ekonomiskt bistånd. Gällande det senare väntas också ny statlig styrning, vilket gör det svårt att bedöma effekterna av den här aktuella utredningens förslag.

Sammanträdesdatum

Kommunstyrelsens arbetsutskott

2023-09-18

Utredningen ska enligt direktivet lämna förslag på vilka språk- och kunskapskrav som ska ställas för att beviljas permanent uppehållstillstånd, vilket ska syfta till bättre förutsättningar för integration. Utredningen hänvisar till forskning som både konstaterar att språkkunskaper är viktiga för integration i samhället, samtidigt som den visar att det saknas stöd för att formella krav på språkkunskaper för att beviljas formella rättigheter, i form av exempelvis medborgarskap, leder till stärkt integration. Att direktivets inriktning inte stöds av den forskning som utredningen lyfter problematiseras inte ytterligare.

Flens kommun har en relativt stor grupp av invånare som kan komma att beröras av utredningsförslagen – om de önskar söka permanent uppehållstillstånd. I de kommunala verksamheterna SFI/vuxenutbildning och ekonomiskt bistånd är erfarenheten idag att en ökande andel av de invånare som söker sig till verksamheterna är personer som har kort utbildningsbakgrund från sina hemländer och som har svårt att nå de kunskapskrav som finns för SFI. Det gör att de också har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, och att de är i behov av stödinsatser för att förbättra sina förutsättningar. Utredningen berör inte denna grupp särskilt. Det är en grupp som inte kommer att bli aktuella för att ansöka om permanent uppehållstillstånd med mindre än att de ges omfattande och kvalificerat stöd – av kommunerna. Det innebär att möjligheterna för en stor grupp, ofta flyktingar, att förstärka sin tillhörighet i det svenska samhället kan komma att begränsas när utredningens förslag realiserar.

Ur kommuners perspektiv blir det då väsentligt att de insatser och utbildningssatsningar som erbjuds individerna bidrar till att personernas möjligheter stärks. Det blir i någon mening kommunala verksamheters ansvar att inte begränsa individernas möjligheter. Detta är något som sannolikt kommer att påverka kommunernas ekonomi. Utredningen indikerar att kommunerna och eventuella andra aktörer ska ersättas för ökade kostnader kopplat till behov av SFI och samhällskunskapsundervisning. För den stora gruppen personer med kort utbildningsbakgrund behövs sannolikt mer grundläggande utbildningssatsningar som ligger utanför kunskapskraven inom SFI. Sådana utbildningssatsningar berörs inte i utredningen.

Sammanträdesdatum

Kommunstyrelsens arbetsutskott

2023-09-18

Flens kommun vill därför påpeka att det sannolikt tillkommer ökade kostnader för kommunerna om kommuner ska verka för att ge invånarna möjligheter att etablera sig mer permanent i landet och integreras i samhället. Dessutom är det redan i dagsläget svårt att rekrytera behöriga lärare. Om efterfrågan på utbildning i svenska för invandrare ökar, ökar också konkurrensen om de behöriga lärarna. Ur elevperspektiv kan det vara direkt avgörande för framtida etableringsmöjligheter om man hamnat i en kommun som lyckats väl med rekryteringen. Det ger inte likvärdighet för eleverna och lägger också ett tryck på kommunerna. Med detta som bakgrund konstaterar Flens kommun att utredningens förslag inte direkt kommer underlätta för kommunen att fullgöra sina åtaganden. Inte heller kommer de förbättra eller förenkla vardagen för kommunens invånare och sannolikt inte leda till någon ökad kostnadseffektivitet eller högre grad av integration för stora delar av kommunens invånare.

Skickas till:

Justitiedepartementet

Akt